

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSNEK:

4-haasbos péld. sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Stauber József.

Péntek, január 21.

Hős honvédeink verik vissza az orosz támadásokat.

Budapest, január 20. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

A besszaráblai határon folyó csata hevessége növekedett. Hősies csapataink a valamennyi közt legelől a budapesti honvédhadosztály a tegnapi jelentett támadásokon kívül, a melyek mind a legkorábbi reggeli órákban zajlottak le, késő délutánig csaknem óránként a tulerében levő haderő szívós támadásait verték vissza. Toporoutz és Bojan közt különböző helyeken az ellenség a harcok folyamán néhányszor behatolt lövészárkainkba; de mindig kézi tüzérség vereték ki egy esetben lendületes ellentámadással a hatodik és harmincadik honvédgyalogezredek által. Az oroszok súlyos veszteségeket szenvedtek. Hadállásaink előterét orosz hullák borítják. Egyes zászlóaljok harcvonal-szakaszán nyolcszáz—egyszer orosz hullát számítottak össze. A Pflanzert-Baltin hadsereg többi harcvonala egész nap az orosz tüzértség tüzelése alatt állt az észak felé folytatólag következő harcvonalon. Keletgaliciában rövid ideig tartó tüzérügyi harc volt.

Olasz- és Délkeleti hadszíntér:

Nincs jelentősebb esemény. Eöffer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lelegett ellenséges repülő.

Berlin, január 20. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az angolok tegnap este néhány száz méternyi szélességben tüstombák felhasználásával megtámadták a Frelinghientől északra fekvő állásainkat. Az ellenséget visszavertük, miközben erős veszteségeket szenvedett. Az ellenséges tüzértség tervszerűen lőtte a lensi templomot. Tourcoing-nél egyik repülőgépünk egy ellenséges repülőgéprajból lelegett egy két gépfegyverrel felszerelt harci kétfedelűt. Védfegyünk tüzelése Yser-nél egy ellenséges repülőgépet az ellenség vonalában való leszállásra

kényszerített. A repülőgépet azután tüzérügyi tüzünkkel megsemmisítettük. A nancy-i katonai telepekre tegnap éjjel bombákat vetettünk.

Keleti hadszíntér:

Az arcvonal több helyén tüzérügyi harcok és csatározások.

Balkán hadszíntér:

Semmi ujság. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Meghiusult orosz körülzárási kísérletek a kaukázusi fronton.

Konstantinápoly. (Hivatalos.) *Dardanella-front:* Január 18-án két aknavető egy páncélos hajó védelme alatt behatolt a Sarosi öbölbe és lőtte ütegeinket. Viszonoztuk a tüzelést és eltaláltuk a páncélost, amely elmenekült. Délután megismételték a támadást. Az ellenséges hajón teli találat tüzet okoztunk, mire visszavonultak. *Kaukázusi front:* Estig tartó heves csata volt. Az oroszok körülzárási kísérletei meghiusultak.

Haditanács — Olaszország nélkül.

Arad, január 20.

Még elzárt lombikban, hét pecsét alatt rejtetten forroganak nagy események, de a kirobbanni készülő gőz meleg lehelete már végigreszket a lelkeken. Erezzük, hogy valami jön, valami születőben van, valami, aminek árnya — mintha ragyogó és örvendeztető árnyék lenne ezuttal — már elibénk vetődött. Es amit még nem tudott dolgok megérzése napok óta jelent, mintha már hiednék a táviródrót szálán idegesen betűtő finom, diplomata nyelven szerkesztett jelentések.

Calaisban újból összeül a négyes-zövetség nagy haditanácsa — remeg le az izgatott eseményektől áttütött hír a távirósodronyról — Sir Douglas-Haig, az angolok új bölse, Fock tábornok, Joffre apó utóda és az oroszok képviselőjében is valaki, talán a francia Pau tábornok, talán Ivanov, talán Russkij. Azután a tengernagyok. Esetleg a zöld posztós asztal mellé engedik elvérézésük érdemét betudva a belga és szerb tábornokokat is. A párisi távirat nem beszél arról, hogy kik lesznek a nagy haditanácson. Annál beszédesebb azonban abban a tekintetben, hogy *ki nem lesz ott*. Olaszországot nem képviseli senki a tanácskozáson. Meg sem hívták, mert — *epen Olaszországot akarnak haditanácsot tenni*.

Amilyen volt szövetségesnek az egyik oldalon Itália, éppolyan fejtartársnak a másikon. Bár az olasz miniszterek bőbeszédűen és ismételtelen elhírdették, hogy mennyit használnál szövetségeseinek Olaszország a monarchia haderejének az Isonzónál, a Dolomitoknál lekötésével, az entente hadvezérei sehogysem akarják vég nélkül értékelni ezt a szolgálatot. Először a nyugati harctérre reméltek

olasz segítőcsapatokat, azután a Dardanellák megostromlására kértek a francia és angol csapatok mellé olaszokat is. A válasz mindig ugyanaz volt: minden egyes olasz katonára szükség van odahaza. Eleinte azért volt szükség, hogy áttörjék a monarchia védelmi vonalát, azután már csak azért, hogy lekötve tartsák délen harcoló csapatainkat és most néhány hete azzal az őszinte beismeréssel tért ki Itália a szalonikii expedícióban részvétől elől, hogy egyetlen embert nem nélkülözhet a monarchia várható offenzívája esetére. Olaszország csak a saját érdekekért harcol — jelentették ki Rómában.

De mintha most már az olasz érdekekért se harcolna. Montenegró leveretése, Montenegró kapitulációja, a Lovcen: mindez olasz érdekeket érintett és Cadorna még sem küldött olasz csapatokat a Lovcen védelmére, az olasz király — ha a külső jeleknek hinni lehet — tudomásul vette, beleegyezéssel fogadta apósa, a montenegrói uralkodó külön békére hajlandóságát. Albániában is olasz érdekekről van szó. Nagy nehézségekkel néhány ezer olasz katonát ki is hajóztak albán földre. Ma már arról szólnak a jelentések, hogy Albánia északi részét, a Montenegróval határos részeket, kiűritik az olaszok. Csapatok lehúzódnak délebbre, Valonához, esetleg onnan is elmennek ma holnap. A calais-i haditanácskozó törhetik rajta a fejüket: mit jelent az, ha az olasz érdekek kizárólagos harcusa már ezeket az érdekeket sem védi. Talán tudják is, majdnem valószínű, hogy tudják és a haditanács esetleg nem csak Olaszország nélkül zajlik le, hanem — Olaszország ellen.

Az üst, amelyben erőszakkal, esalárdsággal és megtizedéssel igyekeztek hideg angol kezek a négyesszövetség boszorkány-italát összetőzni, bomlás gőzét lehelli szét. Montenegró az első alkotórész volt, a mely a végső szétolvadás percében kimenekült a vegyüleből. Amint több és több részlet kerül nyilvánosságra a kapitulációról, egyre jobban látunk bele ennek a bomlásnak a részleteibe. Nikita, aki éles szemmel ült benn a fortyogó üstben, annyira elveszettnek látta faképnél hagyott pártfogóit, a kis államok védelmezőit,

hogy amikor azzal biztatták: „ne búsulj, győzelmes béke esetén biztosítjuk Montenegró területi épségét” — Nikita a biztatásra válaszul nyomban utasította minisztereit, hogy írják alá a monarchia megbízottai előtt a feltétlen fegyverletétel kötelezettségét. És amit Nikita meglátott, miért ne láthatná meg más uralkodó is. A calais-i haditanácson — majd kiderül — talán nem is a meg nem hívott Olaszország nem vesz részt, hanem az az Olaszország, amely nem akart elmenni? ?!

Az első rés az entente sorában.

(Visszautasította Nikita az entente követeit. — Anglia bosszúja. — Montenegró kapitulációjának hatása.)

— Távirati tudósítás. —

Milano—Berlin, január 20.

Berlin. Az amerikai sajtó nagy jelentőséget tulajdonít Montenegró kapitulációjának és a béketárgyalások megkezdésének. Ugy látják a lapok, hogy ez egyrészt az első rés az entente sorában, másrészt nem tudják megérteni, miért köt békét Nikita, holott az Itáliába való menekülés kézenfekvő lett volna.

Nikita és az entente követel.

Milano. Az entente követei három nappal Montenegró kapitulációja előtt kormányaik nevében kijelentették Nikitának, hogy még az esetre is, ha a monarchia teljesen meghódítaná Montenegrót, győzelmes békekötéskor országát csorbítatlanul visszakapja. Nikita e biztosítás ellenére utasította minisztereit, írják alá a feltétlen megadást és kezdjék meg a béketárgyalásokat. A négyes szövetség diplomatai újabb kihallgatást kértek, Nikita azonban visszautasította őket, kijelentvén, tudja mit cselekszik.

Elkobzott franciá lapok.

Zürich. A francia lapokat Montenegróról írt cikkeik miatt elkobozták.

Önhibája okozta Montenegró „tragédiáját.”

Milano. A Secelo írja: Az olasz kormány nem okozója Montenegró elvesztésének. A tragédiát önhibájuk, királyuk túravaszsága és az entente diplomáciája okozta.

A monarchia albánial vállalkozása.

Milano. A Carriere azt írja, hogy Montenegró, amely eddig a legnagyobb akadálya volt a monarchiának Albánia ellen tervezett inváziójánál, most segíteni fog neki.

Anglia bosszút áll Montenegrón.

London. Az angol bank az országgyűlés által megszavazott montenegrói hitel még nem folyósított két részletének kiutalását visszavonta.

Visszatérnek a hivatalok és az állam-bank Cetinjébe.

Lugano. A montenegrói állami bankot Alessióból visszavitték Cetinjébe, ahová az állami hatóságok is visszatértek.

Mosakozanak az olaszok.

Zürich. Az olasz lapok hivatalos helyről származó igazolást közölnek az angol és francia sajtó vádjai ellen, melyek szerint Olaszország elmulasztotta Montenegróval szemben kötelezettségének teljesítését. A közlemény a vádakat igazságtalanoknak mondja. Szerbia eleste megpecsételte Montenegró sorsát és az ország megszállása Ausztria-Magyarország által a négyesszövetség által elkövetett politikai és katonai hibák következménye. Olaszország nem volt tétlen, amikor segíteni kellett: ezt bizonyítja a szerbektől átveit osztrák-magyar hadifoglyok mellett az a 4—500 tonnára rugó élelem, amelyet Albániába szállított. De katonai expedíciót Montenegróba nem küldhetett, mert ez olyan csapatmennyiségeket és flottát tett volna szükségesé, amelyen Olaszország nem rendelkezett. A Lovcen felmentésére csapatokat küldeni pedig értéktelen lett volna, mert annak sorsa épp úgy összefügg az egész Montenegró sorsával, mint Montenegróé Szerbiával.

Ehhez a közleményhez a Secelo megjegyzi, hogy véleménye szerint csekély vigaszt az, hogy Montenegró összeroppanása az entente által elkövetett hibáknak valószínűleg nem utolsó következménye. Anglia és Franciaország Szalonikiben igyekeznek a dolgot jóvátenni: Olaszországnak is kötelessége, hogy ugyanezt cselekedje.

Megszakítja az entente az érintkezést Montenegróval.

Páris. A Journal jelenti, hogy az angol, francia, orosz, olasz, szerb és belga kormány között megbeszélések folynak abban az irányban, hogy a Montenegróval a diplomáciai viszonyt szakítsák meg.

Bolgár vélemény Montenegró kapitulációjáról.

Szófia. Montenegró békekérése Szófiában mély benyomást tett. A lapok az esemény jelentőségét főleg abból a szempontból tárgyalják, hogy annak kihatása lesz a szerb faj jövőjének kialakulására. A Preperco, a demokráta párt lapja írja: Montenegró megadása nagy politikai és hadiesemény szövetségeseinkre és reánk nézve is és a Balkánon nagyjelentőségű következményeket fog maga után vonni. A Mir (Gessv lapja) írja: A kis Montenegró nagy lelkét adott az összes kis államoknak. Meglátta és megértette a valóságot és érdekeit hozzá idomítani a Balkánon teremtett helyzethez. Hogy Montenegró a helyzettel szemben megadta magát, ez a szerb faj egy részének megadását is jelenti. A hadsereg hivatalos lapja kiemeli annak jelentőségét, hogy az ententebeli szövetségesek egyike békekérésben keres menekvést. Ez a tény megmutatja azt az utat, amely a nagy háború végéhez vezet.

Razzia az aradi pékeknél.

(Moldován Odön rendőrhadnagy feljelentése. — Ahol a kenyér készül.)

Az Aradi Közlöny tudósítása.

Arad, január 20.

A napokban Moldován Odön rendőrhadnagy két detaktív kíséretében éjszakai razziát tartott az aradi pékműhelyekben. A razzia megtartásának egyrészt az volt az oka, hogy megállapítsák, vajon nem készítenek-e az aradi pékek olyan süteményeket, vagy kenyeret, melybe a megengedettnél több fehér lisztet kevernek, másrészt azért is tartották a razziát, hogy meggyőződjenek a fővárosi razziák péklájára, nem találnak-e olyan tisztatlanságot, mint a budapesti pékműhelyekben. Tiltott készítményekből, szemléből, szalonkenyérből a razziát végző rendőrhadnagy nem talált semmit sem, annál több volt azonban a jelenteni való arról, hogy a műhelyek legtöbbszörben fürteimes tisztatlanság uralkodott. Az ilyen műhelyek tulajdonosai ellen Moldován Odön rendőrhadnagy ma adta be feljelentését az aradi rendőrbíróságon, ahol az iratokat, mint sürgős aktákat nyomban elővették és már szombatira meg is idézték a feljelentetteket. A feljelentett pékműhelyek a következők:

Egy Batthyány-utcai műhelyben a jelentés a tapasztaltakról ezeket mondja:

— A vizsgálat eredménye felháborító. Az egész pékműhely piszkos, poros. A kenyér ruhák részint a földre, részint egy kosárba vannak bedobálva, mind piszkosak. Régi részarád tészadarabokkal vannak tele, porral és piszokkal beletve. Látható, hogy ezek már hónapok óta nem lettek felváltva.

A másik feljelentés arról szól, hogy a razzia a Karolina-utcai műhelyben mit talált. A gondatlanság itt Boszák Antal üzletvezetőt terheli. A jelentés szerint a pékműhely piszkos. A falak porral vannak elletve, a dagasztó teknő felett hatalmas pókhálóak osztingenek le a tetőről. A ruhák is piszkosak és undorító savanyu szagot árasztanak. Az üzletvezető maga is beismeri, hogy azóta nem mosták azokat, mióta tengerivel kevert lisztből sütötték a kenyeret.

Egy hadbavonult pékmester műhelye, melyet az asszony vezet, következik a feljelentett pékek sorában. A műhely a Fábán-utcaban van. A razzia alkalmával itt is piszkos volt a műhely-helyisége. A sütéshez előkészített kenyér szakajtókban piszoktól feketén voltak bedobálva. Hoffmanné bevallása szerint két hete nem voltak mosva a szakajtók.

Feljelentést tett Moldován rendőrhadnagy egy nagy pékműhely ellen is, ahol — miután a tulajdonos hadbavonult — az üzletvezető, Kuncze Oszkár a felelős. A Batthyány-utcaban levő műhelyben a futódeszkákra felerősített tészataruhák voltak piszkosak, ugyszintén a szakajtókhoz varrt vászon ruhák is feketéltek a piszoktól. Az üzletvezető beismerie, hogy mióta ezeket a ruhákat bevarrták, azóta nem lettek kitisztítva.

A feljelentett pékek ellen közegészségügyi kihágás címen folyik az eljárás.

Harctéren levő katonáknak

a legkisebb és legalkalmasabb ajándék az hazuiról érkező hírlap. Az „ARADI KOZLONY”-t a táborban minden aradi katona olvassa.

Nem bizik Sarrail a görög csapatokban.

(Előkészületek Szaloniki körül. — A legfontosabb harctér.)

—Távirati tudósítás.—

London—Zürich—Berlin, jan. 20.

London. A Morningpost jelenti Szalonikiból: Moszkopulosz görög tábornok felkereste Sarrail tábornokot és panaszt tett nála a Demirhiszar melletti hid felrobbantása miatt, ami által lehetlenné vált a vasuti összeköttetés és a Keletmakedóniában lévő görög csapatok élelmezése. Sarrail kijelentette, hogy ez óvatossági rendszabály volt, amellyel oldaltámadás ellen védekeztek. Moszkopulosz kijelentette, nincs oka az ententének félelemre, mert a vidéket görög csapatok tartják megszállva. Sarrail így válaszolt:

— Nekünk ez nem biztosíték, hiszen a görög kormány hivatalosan kijelentette, hogy a központi hatalmak előnyomulása esetén a görög csapatok visszavonulnak.

Védővonal Ghewghelinél.

Amsterdam. A Telegraaf jelenti Szalonikiból: Az ellenség Veleznél és Ghewghelinél a hidakat elpusztította. Ghewgheli és Kresna között védővonalat építettek. Szalonikiben szerb csapatokat hajóztak ki és a francia táborban szállásolták el őket.

Vigyék a francia front csapatait a Balkánra!

Zürich. A L'Homme Enchainé helyzetképében a montenegrói eseményekkel kapcsolatosan bevallja, hogy az entente nem hoz szerencsét az ő balkáni szövetségeseinek s így érthető, ha a többi balkáni hatalom habozik mellé állani. Kifejti azután, miért nem mennek át offenzívába a francia fronton, ahol véleménye szerint kétszer annyi emberük van a betámadásokkal és az angolokkal együtt, mint a németeknek. A késedelem oka, hogy bizonyos számú ágyulövésre szükséges lőszer elkészülését várják. Mindenki tudja, hogy az előző offenzívából szerzett tapasztalatok alapján alapították meg a szükséges kvantumot, melynek készítésére, ha minden rendben megy, öt-hat hónap szükséges. Ezalatt az öt-hat hónap alatt katonáink millióinak szerepe tisztán defenzív, tehát passzív; érthetetlen ennél fogva, miért nem lehetett ezek közül 200—300.000 embert más fronton, a Balkánon alkalmazni. A németek másképp dolgoznak. A számbeli hiányt mozgékonyssággal pótolják és hat hónap alatt nagy egységekkel léptek fel egymásután három különböző fronton. Ha mi ezt a metódust alkalmaztuk volna, mikor előre tudtuk, hogy néhány hónap előtt offenzívát nem kezhetünk, ma másképp állnának a dolgok.

A letartóztatott konzulok sorsa.

Toulon. (Havas.) A mitilenei német konzuli ügyvivőt azért tartóztatták le, mert felmerült ellene a gyanu, hogy a szövetségeseik ellen izgatott. A konzuli ügyvivőt a Toulon nevű segédcirkálóra vitték, azután egy másik cirkálóra, ahol a Szalonikiban letartóztatott német konzult is fogva tartják. Ugyanezen a cirkálón négy száz török foglyot is szállítottak, a kiket aztán Ajaccióban partraszállítottak.

Szaloniki — a legfontosabb harctér.

Zürich. Hervét Szaloniki várható ostroma foglakoztatja. Kevés a valószínűség, — írja a „La Victoire”-ban — hogy a központi hatalmak áttörjék a lövészárkok vonalát, melynek megerősítésére annyi időt fordítottak. De ha meggondoljuk, mi csoda csapás lenne mi reánk Szaloniki elfoglalása, különösen Görögországot és Romániát illetően, úgy jöznék van kétszeres elővigyázatot követelni kormányunktól. A legnagyobb hátrányoság volna most az oda küldendő csapatok száma körül takerétkoizkodni. Ezért tölt el aggodalommal, mikor azt hallom, hogy a szerb hadsereg maradványait Algirba akarják vinni átadni, a Dardanelláktól elvitt csapatokat pedig Szász védelmére fordítják. Ezeknek a csapatoknak helye Szaloniki volna; ez a legfontosabb hely, mert a németek nem lesznek olyan ostobák, hogy addig Egyiptomba menjenek, amíg a belgrád—konstantinápolyi vonalat Szalonikiból elvághatják. Eaymillió katonát jelent a győzelem Szalonikinél: a görög és román hadsereget. Romániának nincs nagy tartaléka munióiban, Oroszországtól, mely maga is igen szegény ebben, nem kaphat, így csak akkor jöhet velünk, ha egy nagy győzelem az egyenes összeköttetést Románia és az entente között helyreállítja.

Skuludis a görög semlegességről.

Athén. A Reuter-ügynökség tudósítójával folytatott beszélgetésben Skuludis miniszterelnök kifejezte meglepetését a kételyre nézve, amelyet az entente-hatalmak a görög kabinet politikáját illetően tanúsítanak és amely az élelmiszer- és szénbehozatal korlátozásában nyilvánul. A miniszterelnök nyomatékosan hangoztatta, hogy Görögország jelenlegi politikája teljesen őszinte és őszintevestethető a hadviselők mindkét csoportjával szemben tanúsított magatartással. Kijelenti, hogy Görögország továbbra is semleges marad és hadseregét a végső likvidálásra épségben akarja megtartani.

Az „Aradi Közlöny”-t összes harctereinken olvassák. Levelezünk az „Aradi Közlöny” apróhirdetése útján hozzátartozóinkkal. Biztosabb, mint a küldött tábori lap, mely könnyen elkallódhat, míg a több példányban odaérkező „Aradi Közlöny” a harctereken közkezen forog és így az üzenet tehetetlenül rendeltetési helyére jut. Ezennel megnyitjuk az „Aradi Közlöny” tábori postáját. A legkisebb üzenet díja — 15 szolg — 60 fillér.

Luxus cikk

a kávéházi kávé.

(Green főkapitány a kávéházi áruk maximuma ellen. — Két korona egy kiló kenyér a kávéházban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 20.

Élénk visszhangra és helvülésre talált a közörség körében az Aradi Közlönynek felzárkálása a kávéházi árdrogítás ügyében. Rámutunk arra, hogy Budapesten a rendőrség már elérkezettnek látta az időt, hogy ezt az ügyet is rendezze s megakadályozza azt, hogy a kávéházak — amelyek ma már a közörség nagy részének nélkülözhetetlen szórakozóhelyeik — az élelmiszekért ne kérhessenek tetszés szerinti árakat.

Kérdést intéztünk Green Nándor főkapitányhoz az irányban, hogy nem tartja-e szükségesnek intézkedéseket tenni az iránt, hogy a kávéházak ne oszvarhassák folytonosan, egyik napról a másikra, oly előrendű élelmiszerek árát, amelyek különben a forgalomban maximálva is vannak, szóval nem szándékoznak-e a maximális árakat a kávéházakra is kiterjeszteni. A főkapitány kérdésünkre a következő választ adta:

— Felfogásom szerint a kávéházban fogyasztott ételek és italok luxuscikkek s így nem érzer megamat hivatottnak arra, hogy azoknak ármegeállapításába becsúljak.

A főkapitány véleménye mindenestre kedvező a kávéásokra nézve. Az így azonban úgy áll, hogy vannak igen sokan, akik nem luxusból járnak kávéházba. Vannak, akiknek teletalkozásuk, mesterségük úgy hozza magával, hogy gyakran kell az emberekkel érintkezniük, akiket legbiztosabban és legpontosabban a kávéházakban találhatók meg. A nőtlenek, vagy azglecények szintén nem luxus kedvéért keresik fel a kávéházakat, hanem azért, mert nincs otthonuk, ahol étkezhetnének, uszonálhatnának. Így rá vannak utalva a kávéházra annál is inkább, mert magánhelyen a mai drágaság mellett egyáltalán nem vállalkoznak már arra, hogy garzon embereknek teljes ellátást nyújtsanak. A szállodákban megszálló idegenek szintén nem azért keresik fel a kávéházakat, hogy ott „fanyűzenek”, hanem mert arra rá vannak utalva.

A főkapitány nyilatkozatának további részében kijelentette:

— Egy kérdésben azonban mindenestre a közlelmezési bizottsághoz fordulok s ez az, hogy a kávéházak, smióta a kenyériszoteket behozták, teljesen indokolatlanul egy darab kenyér árát négy fillérről hat fillérre emelték fel!

A főkapitány nyilatkozatának ez a része ellentétben áll előbbi kijelentésével. Amikor ugyanis kijelenti a főkapitány, hogy a kávéházban fogyasztott ételek és italok luxuscikkek, azokat nem minőségük szerint osztályozza, hanem szerint, hol fogyasztják el őket. A főkapitány felfogása szerint a tojás, tej nem luxuscikkek ugyan, de ha kávéházban fogyasztják el, azokká válnak. Ilyen értelemben azonban a kenyér is luxuscikk, ha kávéházban fogyasztják el s a főkapitány felfogása szerint nem lehetne beleszólni abba sem, hogy egy kiló kenyéret, amelynek maximális ára 54 fillér, a kávéházban vékony szeletekre vágva hat fillérjével több, mint két koronáért adják el. Nem is szólnunk most arról, hogy milyen hallatlan uszora folyik magával a kávéval, amelynek csészéjét például 52 fillérbe számítják. Ha a legbőke-

rőbb számítását vesszük is alapul s úgy kalkuláljuk, hogy egy csésze kávénál a cukor nyolc, a tej nyolc, a kávé nyolc fillérbe kerül, a világítás, fűtés, helyiség és egyéb „rezsi” fejében pedig tulontul gavallérosan 20 fillért számítunk, még mindig nyolc fillér az a hárszon, amelyet a kávé egyetlen csésze kávénál zsebre vigy.

A leghelyesebb különben, ha a közönség nem várja be a főkapitányi intézkedést, hanem követi a város fejének, Varjassy Lajos polgármesternek példáját. A polgármester több mint harminc éve már kávéházban reggelizett azonban az utóbbi időben úgy találta, hogy az indokolatlan és hatatlan drágítást kibírni az amúgy is súlyos viszonyok közt nem lehet s ezért évtizedes szokásáról letéve otthon reggelizik, kávéházi törzsasztala pedig üresen marad.

Varjassy Lajos polgármester kenyérjegye.

(Nem kapott kenyeret a vacsorájához.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 20.

Tegnap este a kulturpalotában lezajlott főnyes hangverseny után az ott együtt volt társaság nagyrésze bement a Hungária kávéházba vacsorára, büsitőre és Weil Magda, Burrián, Vas Sándor és a filharmonikusok klasszikus zenéje után cigányzenét hallgatni. Egyik asztalnál foglalt helyet Varjassy Lajos polgármester is, aki régóta a koránfekvők közé tartozik és tíz óra után nem szokott a kávéházban lenni.

Azonban tekintettel a jótékony csóra, a koncert nyugtató sikerére és a hangulatra, a kávéházban akarta szerény vacsoráját, két tojást pohárban elkölteni. Arról természetesen teljesen megfeledkezett, hogy estélyi ruhát vett fel, nyugodtan megrendelte a vacsorát.

A pincér elhozta a két tojást.

— Nagyságos uram, sziveskedjék ideadni a kenyérjegyet, hogy kenyeret is hozhassak, — szólt kötelességtudóan a felszolgáló.

Ekkor nézett végig a ruháján a polgármester és vette észre, hogy a redingothoz elfelejtette a kenyérjegyet.

— Nincs nálam a kenyérjegy.

— Akkor sajnálom, nem adhatok kenyeret.

Szólt a pincér és jelentést tett a főpincérnek, a mindig előzékeny és udvarias Tóth Kálmánnak, aki odasietett a polgármester asztalához és megismételte a felszolgáló kijelentését.

— Tökéletesen igaza van, önöknek nem is szabad kenyérjegy nélkül kenyeret kiszolgáltatni. Én vagyok a hibás, mert átöltözésnél nem gondoltam a jegyemre — mondotta a polgármester.

A főpincér azonban segíteni akart a város nagy urán és oda lépett Morocsa Dénes királyi ügyészhez.

— Múltóztatnék talán a polgármester ur 6 nagyságán segíteni egy kenyérjegy erejéig, mert otthon feledte a magát — kérte tiszteletteljesen a királyi ügyészt, aki természetesen előzékenyen nyomban eleget is tett a kérésnek.

— Remélem, hogy ezek után nem méltóztatik feljelenteni engem a hatóságnál a kenyérjegy átruházásáért — kérdezte az elővigyázatos főpincér. Egy királyi ügyész adta Arad város polgármesterének ez csak nem büntetendő cselekedet?

A polgármester azonban szigorúan ragaszkodva a kenyérjegyen olvasható és általa aláírt tilalomhoz, megköszönte szépen a figyelmet és megejtette a két tojást pohárban — kenyér nélkül.

— Akinek nincs kenyérjegye, az ne kérjen kenyeret, akinek van, az ne feledje otthon — vonta le a konzekvenciát a miniszteri rendelet legfőbb óra.

Olaszországot kizárja haditanácsából az entente.

(Döntés Itáliáról — nélküle. — Feladják az olaszok Albániát. — Meghasonlás a négyesszövetségben. — Megszökött Itáliából a szerb kormány.)

— Távirati tudósítás. —

Róma—Milano—Zürich, január 20.

Bukarest. A Dreptatea jelentt entente forrásból: Calaisban szombaton nagy haditanács lesz Olaszország képviselője nélkül. Valószínűleg Itáliáról tanácskoznak anélkül, hogy meghatalmazottját meghallgatnák.

Hazatérésre szökötték fel az Itáliában élő montenegróiakat.

Zürich, Milanóból jelentik: Az Itáliában élő montenegróiakat felszökötték, hogy térjenek vissza hazájukba. A milánói lapok azt jelentik, hogy Kuzakabánból az olasz csapatokat visszavonták Valonába.

Pasics megszökött Olaszországból.

Luganó. Montenegró kapitulációjának hírére Pasics a szerb kormánnyal Korfuha szökött. Ezt megelőzőleg Szanity volt római szerb követ felkérte Pasicsot, maradjon Itáliában, sőt a király személyesen tanácskozott Pasicssal ez ügyben Brindisiben, de ez hajthatatlan maradt s azt hangsúlyozta, hogy az események követelik, hogy közel maradjanak a Balkánhoz.

— Olaszország — mondotta — újabb diplomáciai vereséget szenvedett.

Az olaszok szerették volna, hogy Péter király Casertában, Nikita pedig Florenzben székelt volna azonban mindkét Balkán-uralkodó távol tartja

magát Itáliától, mert a Balkán uralma kisiklott az olasz kormány kezéből.

Valonát védik az olaszok.

Genf. Olasz forrásból azt jelentik, hogy Valonát védelmi állapotba helyezték, a várost és környékét megerősítették, a laksóságot eltávolították.

Magyar uralmat óhajtanak az albánok.

Genf. A Journal de Geneve tudósítójának Esszad pasa kijelentette, hogy Albániában politikai meghasonlás van. A törzsek egy része Magyarországra, más törzsek a törökök uralmát óhajtja. Ő mindössze nyolcezer emberrel rendelkezik, de ha penze lenne, harmincezeret toborozhatna és megbosszulhatná az osztrákok pusztításait.

Itália felhagy albániai vállalkozásával.

Lugano. Ugy hirdik, hogy Itália Montenegró leveretése folytán felhagy az albániai vállalkozással. Az olasz minisztertanács, melyen Cadorna is részt vett, heves vita után elhatározta, hogy dacára az entente szorgos sürgetésének, nem vesz részt a szaloniki akcióban.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: „Palika”.

Szombat: „Revizor” újdonság, először.

* A Faun szerepében Rajnay Gábor talnőtt azokon a kereteken, melyek a híresség köznapai fogalmához fűződnek. A nemzeti színházban sokáig emlékeztető, szokatlanul nagy sikert ért el Knoblauch derabja, azért, mert Rajnay játszotta a címszerepet. A ma esti szüfolt ház közönsége előtt lépett fel először Aradon, szülővárosában; azzal a tüntető, meleg szeretettel fogadták és élvezték alakítását, a melybe az aradiak jogos büszkesége, szeretete nyilvánult meg Rajnay Gábor iránt. Csodálatos tehetségű művész, akiben annyi sajátos egyéni vonás van, mint kevés magyar színészben. Ezt a különös, egészen szokatlan beállítású nagy szerepet fényesen, briliáns technikával állította be, amellyel remek bensőséges szavakat talált a természet gyönyörű magasztalására, alakításának fölényes szépségein elmertülve, egyformán bámulták játéktudásának nagyszerűségét és művészi elmélyedését az egyéni intelligencia és tehetségnek páratlan eredményét. Óriási sikere volt, a nyílt színi tapsok és kihívások sorozata Rajnaynak, a nagy művésznek szólították szülővárosa közönségének benső szeretetétől kísértén. (W. K. dr.)

* A színház hírel. Rajnai Gábor, a „Palika”-ban tolvajtja diadalmos vendégszereplését. A Nemzeti Színház kiváló művésze első fellépésével valószínűleg extázisba hozta közönségünket, ugyanevára, hogy több oldalról kérték a „Faun” megismétlését. A „Revizor” a buda-

pesti Nemzeti Színház legújabb vigjáték újdonsága szombaton kerül először színre Rajnai Gábor vendégfellépésével. A rendkívül hatásos és minden jelenetében mulatságos újdonság minden szereplője egy-egy kabinet alak, pompás figurák és ezek közben a vendégművészen kívül Várnai, Dalli, Hédvégi, Győző, Polgár, Herold játszik a vezető szerepeket, a nők közül Borosnvai Kató és Szász Annának jutott nagyobb szerep. A „Revizor” szombat és vasárnap este is színre kerül Rajnai Gábor vendégfellépésével. Előkészületben: „Császárság” operett és „Kisasszony férje” vigjáték újdonságok.

* A Nyugat szépirodalmi folyóirat január 16-iki száma a következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: Boros László: Oroszország. Lovik Károly: Görgey csillaga. (Regénytörök.) Szász Zoltán: Lyon Lea és a pesti közönség. Kertész Zoltán: A dohány. (Eletkép.) Havas Gyula: Örömet hirdetek néktek. — Téli szél. (Versek.) Babits Mihály: Kártyavár. (Regény.) Ambrus Zoltán: Háborús jegyzetek. Ady Endre: Hozsánna bizó síróknak. — Orizem a szemed. (Versek.) Ezenkívül a gazdag „Figyelő” és a „Disputa” rovat. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Lónyay-utca 18. Előfizetési ára: Egy évre 28 korona, félévre 14 korona, egyes szám ára 1 korona 40 fillér.

* Montenegró kapitulációja a helyszínen készült eredeti háborús felvétel kizárólagos joggal és Haisza az ellopott gyémánt után 5 felvonásos szenzációt keltő idegizgató detektív-sláger az Erzsébet mozgószínházban vasárnap kerül bemutatásra elsőrangú pótműsor keretében. Legközelebb: Hív a császár, háborús sláger és Az ópium csempészek, cowboy elg r.

Baross Ferenc dr. Aradmegye rokkantjaiért és hadiárvaiért.

(A főispán ezer koronás adománya. — Alapot létesít és gyűjtést kezd a vármegyében.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 20.

Aradvármegye új főispánja, amikor kinevezésének hírére véve az aradi újságírók felkérést és nyilatkozatokat kérték tőle, legközelebbi feladatai egyikének a rokkantak és hadiárvaik sorsának biztosítása érdekében indítandó akciót jelölte meg. Főispáni székfoglaló beszédében is kitért erre a szép és nemes tervre Baross Ferenc dr. és rövid néhány nappal a beiktatás után már meg is indította az akciót, amelynek gondolatával, amelyhez való erőszándékkal a főispáni széket elfoglalta. Baross Ferenc dr., mint főszolgabíró közvetlenül beleszólt a falu életébe, megismerte, számon tartotta a bajokat, a hiányokat, megtervezte, hogy mint, miképpen lehetne segíteni, elmondta, hogy minő feladatok várakoznak arra, akinek hatalma, módja van megkezdni a munkát. Most mint főispán, egész Aradvármegye javára hasznosítja tapasztalatait és terveit.

A főispán a vármegye rokkantjai és hadiárvai érdekében kezdett akciót ezer koronás adománnyal és Dálnoki Nagy Lajos dr. alispánhoz intézett következő szép, érzéssel telt sorokkal indította meg:

Kedves barátom!

A háború minden napja újabb dicsőséget hoz hős katonáink fegyverének, viszont azonban emberéletben és embereink testi épességében a háború minden napja új, meg új áldozatokat szed. Napról-napra növekszik az elesett katonák özvegyeinek és árváinak a száma, akik a családfenntartó elvesztése folytán inségbe jutnak és növekszik a rokkant katonáknak a száma, akik munka- és keresetképtelenné válván, a maguk és családjuk részére a létfenntartást biztosítani nem tudják.

A nemzet becsületbeli kötelessége, hogy a háború ezen áldozatairól gondoskodjék. A kormány már eddig is minden lehetőt megtett ezen a téren és bizonyára ezután is mindent meg fog tenni, hogy a háború folytán elárvult családok, valamint a keresetképtelenségüket elvesztett katonák és azok családjai kellő támogatásban részesíthessenek.

De nem lehet várni és nézetem szerint nem is lehet kereszttől várni, hogy a támogatásnak ezt a kérdését az állam teljesen kimerítse. Kell, hogy a társadalom, nevezetesen annak szűkebb körletel, a vármegyék és városok társadalma ezen feladat megoldásánál az államnak segítségére siessenek.

Ezért indítatva érzem magamat, hogy ezt a segítő akciót vármegyénkben már mostan kezdeményezzem.

Első feladat a megfelelő anyagi eszközök biztosítása. Szükségesnek tartom tehát, hogy a vármegyénkbeli elesett katonák özvegyeinek és árváinak, valamint a háborúban rokkantá vált, vármegyénkbeli katonáknak és azok családjainak fősegélyezésére egy alap létesíthessék.

Az alap rendeltetésének, a segélyezésnek közelebbi módjait a törvényhatósági bizottság útján kívánván szabályozni.

Felkérek kedves barátom, hogy ezt az akciót, melynek sikerre vezetését — ismételtén — becsületbeli kötelességünknek tartom, a magad részéről is a legnagyobb buzgalommal felkarolni és az ügyet hathatós támogatásban részesíteni megveskedjél.

Az alap részére egyezer koronát ide mellékelek.

A főispán adománnyal Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán nyomban meg is nyitotta a megyei szűkebb körletel az új alapot, amely „Aradvármegye rokkant katonái, hadiözvegyei és hadiárvai segélyalapja” címet viseli. Az alispán Aradvármegye törvényhatósági bizottságához a legközelebbi közgyűlésben bejelentette az alap létesítését és megfogalmazta a propagandás tekintetében is. Hogy az alapot kellő nagyságra növeljék a közselejteket, mint erkölcsi testületeket szólítják akciójába, a vármegye területén levő bankokhoz fordulnak, esetleg házról-házra járva gyűjtést terveznek és belevonják a nemes akcióba a megye iskoláit is.

Kényszeregyezés egy aradi vaskereskedő ügyében

(Vagyontelügyelő kinevezése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 20.

Ma rendelkezte el az aradi kir. törvényszék a második kényszeregyezési eljárást, mégpedig Burza testvérek aradi cég és hitelezői között.

A Burza testvérek cég Arad egyik előkelő és nagyforgalmu vaskereskedése volt a cég tagjait egész a legutóbbi időkig, mint vagyonos embereket ismerték. A cég anyagi helyzetében a háború kitörése okozott vézetes fordulatot. A tartalékosok bevonulásával a cég, amelynek vezetői körét nagyrészt az aradmegyei román községek gazdái és kereskedői alkották, kintevőségének legnagyobb részét elvesztette, viszont a gyárosok, mint majdnem kivétel nélkül minden kereskedőtől, a Burza testvérektől is megvonták a hitelt a háború tartamára.

Már a múlt év nyarán híre járt annak, hogy a cég eszébe került, azonban a moratorium rendelet folytán a hitelezők nem kérhettek ellene csődöt, a cég tagjai pedig maguk nem kérték meg annak megnyitását. Nemrég azonban a moratorium végleg megszűnt s így a cég fűzős tartozásainak rendezésére került a sor. Miután Burzáék kötelezettségüknek legjobb akarat mellett sem tudtak eleget tenni, az aradi törvényszéknél kérték a kényszeregyezési eljárás megindítását.

A törvényszék tanácsa ezt ma el is rendelkezte a vagyontelügyelőül Gedeon Jánost, az aradi vasipari részvénytársaság igazgatóját rendelkezte ki, az ügy terjedelmére és bonyolult volta miatt való tekintettel azonban a hitelezők részéről kérésükre mellé még Krausz Gyula dr. aradi ügyvédet, a budapesti Hitelező Védegyelet és bécsi Creditorenverein aradi megbízottját ellenőrző biztostul nevezte ki.

Burza bejelentésében vagyonát 200,000 koronára, tartozásait 320,000 koronára becsüli

s ez alapon a hitelezőknek negyven százalékot ajánl fel, amely azonnal és készpénzben fizetendő. A bíróság megindította az egyezési eljárást a határnapul március elsejét tűzte ki, amikor a hitelezők döntenek Bursa ajánlatának sorsa felett.

Von der Lühe huszárfőhadnagy temetése.

Hazahozták Iglóra a Galiciában elesett vitéz tizenkettes huszártisztet.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Igló, január 20.

A 12. huszárezred egyik vitéz tisztjét Galicia földiárvát, ideiglenes sírjából hazaszállítva helyezték örökös nyugalomra Iglón. Von der Lühe Nándor a tizenkettes huszároknak a hadsereg aranykönyvébe került, többször kitüntetett vitéz főhadnagynak most már a hazai földben alussza álmát. Vasárnap délután 3 órakor kondult meg a nagy harsány, hogy méltó szavával egybehívja azt a néptömeget, amely szívében iras bánattal kísérte el utolsó utjára a vitéz huszárfőhadnagyot.

A végtisztesség megadásában résztvett Igló társadalmának minden rétege, megjelentek az Iglón állomásozó katonai intézmények tisztjai, katonái, eljöttek elismerésül a vérszót a meghaladottakat, barátai közül Eber Viktor huszárezredes, Olle huszárfőhadnagy, Kemptner Pál huszárfőhadnagy, Von der Lühe legjobb barátja, báró Hámos honvédhuszárfőhadnagy, 12. huszárezrednek 15 huszára és alvezetője Tóth Dániel őrmester vezetésével, aki a harctérről, golyózápor közepette karjain hozta ki a halálra sebesült főhadnagyot és ott élt a legjobb tiszt uravatalánál a hűséges tiszti szolgálta is.

A temetőnek gyászosan dekorált csarnokában volt felállítva a ravatal, amelyben égből zvertvék, koszorúk özöne között a hősi Von der Lühe Nándor huszárfőhadnagy földi maradványait őrző koporsó volt. A temető kapujában összeröplődő tömeg tiszteletadóan vált ketté, amikor Eber Viktor huszárezredes kezében megpillantotta a fájdalomtól megtört anyát, aki könyvek között jött utolsó istenbocsádot mondani forrón szeretett fiának. A vitéz fiatal tiszt époly hősi apja, Von der Lühe Imre huszárezredes nem lehetett jelen és nem láthatta a részvét könnyeit ezernyi ember szemében felcsillanni, mert a kötelesség a harmezzen tartotta, ahol vitéz ezrede élén sok gyilkos csatákban dicsőséggel pusztítja sorait a reánk támadt ellenségnek.

Az alkalmi dalárda gyászéneke után dr. Walsar Gyula iglói evangélikus lelkész mondott fennkölt tartalmu gyászbeszédet, amelynek minden szava a megdicsőült hősnak állított soha el nem múló emlékoszlopot szívünkbe. A dalárda újabb éneke után hat huszár kiemelte a ravatalról a koporsót, tíz huszár kiemelt karddal alkotta a halott díszőrségét és lassú léptekkel megindult vele az örök nyugvó helyhez, ahol a pap imája után gyászénekek szívéhez szóló hangjai között leeresztették a sírboliba a koporsót. A fedőlapot ráletették a sírszájára s ezzel pihenni tért a drága koporsó, amely a hősi huszártiszt kibűlt tevényt foglalja magában.

Az aradi tőzsde elnökének pere a tőzsdebíróságon.

(Érdekes ítélet egy háborús szerződés körül.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 20.

Nem mindennapi érdekességű perben hozott ma ítéletet az aradi tőzsde bíróság. A peres felek a következők voltak: Steiner Ferenc, az Aradi Tőzsde elnöke, nyakkereskedő és földbirtokos — a Pannonia kender- és len-gyár nagyipari cég.

Az ítélet részletei a következők:

Az 1915. évi január 30-án Steiner Ferencel szerződést kötött a Pannonia kendergyár arra, hogy átvesz Steiner 120 hold kenderföldjének a terméséből négyezer métermázsát, mászánként 6 korona ártért. A vetőmagot a gyár szolgáltatta Steinernek.

Amikor most a termés átadására került a sor, Steiner kijelentette, hogy a kender nem adhatja a szerződésben megállapított áron, mert a gazdasági munkabérek rendkívül módon emelkedtek. Hivatkozott arra, hogy a kender ára most 15—16 korona métermázsánként épen a gazdasági munkabérek abnormális emelkedésére való tekintettel. Az eladó azonban hajlandó volt a kender átadni, ha a Pannonia gyár nem 6, hanem 12 koronát fizet métermázsánként.

A nagyipari gyár kijelentette, hogy a főlhozott indokokra való tekintettel mászánként 8 korona 25 fillért fizet Steinernek, azonban a tőzsde elnöke ezt a megajánlást nem fogadta el.

Mivel a szerződésben az aradi tőzsdebíróság volt kikötve döntő bíróságnak, a Pannonia-cég ide nyújtotta be keresetét a szerződésben foglaltak érvényesítésére végett. A perrel ma foglalkozott a tőzsdebíróság, amely a következőképen alakult meg: elnök lett Leonóld

Zsigmond földbirtokos; Steiner Ferenc Braun Mór, a Pannonia cég pedig Zerkovitz Rudolf vasutigazgatót nevezte meg szavazóbíró-nak. A Pannoniát Schütz Henrik dr., — Steinert pedig Zubor Imre dr. ügyvéd képviselte.

Az eladó képviselője azt hangoztatta, hogy gazdasági lehetetlenülés esete forog fenn, mert a háború okozta jelentékeny helyzetváltozások lehetetlenné teszik az év elején kötött szerződés teljesítését. Ezzel szemben a Pannonia cég képviselője azt vitatta, hogy az olyan szerződést, amelyet a háború folyamán kötöttek, teljesítenie kell mindkét félnek még akkor is, ha az anyagi hátránnyal jár valamelyikre.

A tőzsdebíróság ezután kimondotta, hogy a szerződés teljesítése gazdasági lehetetlenülés címén nem tagadható meg, mert Steiner már a háború folyamán kötött szerződést a 120 hold kenderföld termésének átadására. Akkor jog-cim volna az eladónak a magasabb árhoz, ha a szerződés a háború előtt keletkezett volna. Akkor azonban, amikor már az eladó átfekint-hette a háborúnak a gazdasági életre gyakorolt hatását, tehát tudhatta, hogy a munkabérek emelkedésben vannak a mégis 6 koronát kötött ki egy métermázsáért kenderért, — a szerződés érvénytelenítésére nem lát okot fenforogni.

A bíróság tehát arra kötelezte Steiner Ferencet, hogy a kender métermázsánként 6 koronáért adja át a gyárnak. Azonkívül ezer koronán felüli perköltség megfizetésére is alperest kötelezték.

megmutatni, hogy még nem tűnt le végkép az orosz fegyverek dicsősége.

Az oroszok offenzíváját bizonyára már ama új csapatok hátták vére, amelyeket csak a tavalyi nagy visszavonulás után képztek ki. Ezek a rosszul kiképzett, fiatal zászlósok által vezetett csapatok mennek most a vágóhídra, hogy életükkel fizessenek egy olyan politikai célért, amelyet Oroszország megszeretne valóítani.

Kiméletlenül kergetik zászlóaljait a pusztító tűzbe, ahonnan ezer ember közül néha csak százegyhány tér vissza. Ezrével pusztulnak az új csapatok, egyik csapatot a másik után háttják előre és mindezt eredmény nélkül. Hogyha Oroszország azt kívánja ezzel igazolni, hogy még eleget csapattal rendelkezik, úgy eléri célját — a veszteségi listák után.

Az újabb offenzíva is szégyenletesen omlott tehát össze. A Toporoutz és Okna, a Dnesterv és a Strypa mellett álló osztrák-magyar csapatok helyt állottak eddig az oroszok legkiméletlenebbül végrehajtott támadásainak és továbbra is helyt fognak állani.

A bukaresti lapoknak jelentik Mihaileniből: Az ezen a vidéken terményszállításal foglalkozó kereskedők beszélik, hogy Csernovicben teljes nyugalom uralkodik és az összes hatóságok működnek. Az oroszok majdnem naponta kapják a megerősítéseket és a hadianyagot. Tegnap csak nagy ritkán hallatszott lövöldözés. Ma egész nap esend volt.

Végül Románia is — amely ezelőtt Franciaország, Anglia és Oroszország felé hajlott — — be fogja látni, hogy ebben a borzalmas háborúban a jobb csapatok, jobb kiképzés és jobb felhasználás győzedelmeskedik a tuleróval szemben. Ekkor pedig magától adódik Románia jövője helyzete.

A földgáz szerződés a parlament előtt.

(A képviselőház ülése.)

Ágpiraj tudósítás.

Budapest, január 20.

A mai ülés napirendjén a Pénzügyügyi Központól szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása volt, amely után rátértek a katonai szolgálatra bevont tanítók és nevelők, valamint özvegyeik és árváik kivételes ellátására vonatkozó törvényjavaslat részletes tárgyalására.

A földgázról szóló törvényjavaslat az utolsó nagyobb fontosságú tárgya ennek a háborús ülésnek és azt hiszik, hogy a vita több napig, talán egy hétig is el fog húzódní.

(Az ülés.)

Beöthy Pál elnök tíz óra negyvenöt perckor megnyitja az ülést és felolvastatja a török képviselőház elnökének választását a magyar képviselőház üdvözlésére, amelyet az izlám vallás recepciója alkalmával intézett hozzá. A választásban a török képviselőház elnöke kifejezi örömet a lovagias magyar nemzet elhatározásán a hangsúlyozza, hogy ez a lépés még közelebb hozza a harcstereken küzdő szövetséges nemzeteket. A táviratot a Ház éljenzéssel fogadta.

Az elnök bemutatja a főrendiház hozzájárulását a regnikoláris bizottság kiküldetéséhez és közli, hogy Csermák Ernő, aki tegnapra bejelentett sürgős interpellációját az idő előrehaladott volta miatt nem tarthatta meg, ma fog interpellálni a napirend után. Bejelentí ezután, hogy Telesek János pénzügyminiszter Huszár Károly képviselő tegnap kifejezett kívánságának megfelelően a külföldi földgáz-szakértők véleményeit a Ház asztalára tette le és az a képviselők rendelkezésére áll.

Ezután következett a pénzügyügyi reform harmadik olvasása. A Ház a javaslatot a harmadik olvasásban is elfogadta.

Azután következett a katonai szolgálatra bevont tanítókról szóló javaslat tárgyalása.

A javaslatot részleteiben is elfogadták és harmadszori olvasásra tűzték ki.

(A földgáz javaslat.)

Ezután a Ház áttért a földgáz javaslatra, amelyet Beöthy László előadó ismertetett. Az előadó hivatkozott a kérdés rendkívül fontos-ságára s arra, hogy a szakértők jelentései épen úgy igazolják a vállalat kockázatos voltát, mint a biztató perspektívát.

A kormány fentartotta magának mindazoknak a földgázterületeknek az értékesítését, amelyek nem szerepelnek a szóbanforgó szerződésben. Ennek a szerződésnek megkötése azonban a mostani időpontban és a némettörke bevonásával aktuálisnak és hasznosnak mutatkozott s cáltalan, sőt káros lett volna, ha szal a háború utáni vártunk volna. Abban a meggyőződésben, hogy a szerződés az állam, a közgazdaság és az ipar érdekeit kellően megvédi, kéri annak tudomásul vételét. (Élénk éljenzés és taps a munkapárton.)

Platthy György a függetlenségi párt nevében szólal fel. Mindenekelőtt azt vizsgálja, vajon a szerződés megfelel-e a földgázmonopóliumról szóló 1911. évi törvény intencióinak. Ennek a törvénynek az volt a célja, hogy az államot csak közvetett haszon illessen. A földgáz-szerződés igen fényes üzletet juttat a külföldi tőkének, míg annak idején a magyar városoknak nehézségeket okoztak a földgáz kihasználását illetőleg. A földgázzal az erdélyi és a román kérdést meg lehetne oldani és az Alföldet is el lehetne látni. Hangoztatja az állami monopólium hasznosságát és szükségességét. Állami kezelést követel.

Ezután Csermák Ernő interpellált a rendezett tanácsú városok és községek képviselő-testületi tagjai mandátumának meghosszabbításáról.

Sándor János költségminiszter kijelentette, hogy a legközebb helyen már is megtartották a választásokat s így külön rendelkezés felesleges. A Ház a választ tudomásul vette.

Nem hatott az orosz offenzíva Romániára.

(A bukovinai véradózatok katonai és politikai kudarca.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, január 20.

A besszarábiai és bukovinai határon a rettenetes orosz offenzíva felett derülni kezd. Ez a kétségbeesett lépés, Oroszországnak eme utolsó kísérlete, hogy teljes erejét latva vetve áttörje az osztrák-magyar frontot, azt akarta elérni, hogy Románia álljon melléje és szor-szájon a négyesszövetség kebelében orosz célokat.

A cél eredetileg Románián át akarta csapatait vezetni. Sebeko küldetése abban állott, hogy a legnagyobb iséreték árán is bírja rá Romániát, hogy a Besszarábiában összegyűjtött csapatokat engedje át és hogy így eme orosz csapatok hátba támadhassák a Szerbiába bevont bolgárokat. Az oroszok eme tervet oly értékesnek tartották, hogy a cár maga is a román határra érkezett a diplomata akció támogatására.

Szalónki példája azonban lehütötte Romániát és miután egy Venizeloz sem akadt az országban, az orosz átvonulás erőlyes fellépésünkre elmaradt.

Igy került Sebeko bukaresti kudarca után a Besszarábiában összegyűjtött csapatok a bukovinai és a Strypa-frontra. Ekkor a cár manifesztumban jelentette ki, hogy Csernovicet jarnét el kell foglalni. Emé osztrák tartományi főváros elfoglalásával akarták a románoknak

Műszaki tanácsos Arad szervezetében.

(Just Ferenc a közüzemek és mérnöki hivatal egyesítéséről. — „Felforgató eszméket hirdetek.” — A műszaki bizottság ülése. — Koromzay Frigyes a vízművek közeli csődjéről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 20

Arad város műszaki bizottsága ma délután tartotta első ülését ebben az esztendőben. Megjelent azon Just Ferenc máv. üzletvezető, a bizottság új tagja és akit az elnöklő Lőcs Rezső helyettes polgármester meleg szavakkal fődvözölt és arra kért, hogy nagy szaktudását és törhetetlen buzgalmát szentelje a város érdekeinek. Ugyancsak szívből fakadó örömmel örakulált a bizottság nevében Koromzay Frigyes bizottsági tagnak abból az alkalomból, hogy a király a háboruban kifejtett tevékenységéért a *Ferenc József-rend tiszti keresztjével* tüntette ki. Koromzay kijelentette, hogy büszkéltséggel tekinti a neki örömet okozó megemlékezést és köszönetét fejezte ki érte.

A bizottság tárgyalásának napirendjén egy rendkívül nagy horderejű kérdés szerepelt. Zádor Imre üzemigazgató ma terjesztette be Arad város közüzemeinek szabályrendelet tervezetét, amelynek elkészítésére a törvényhatóság utasította a műszaki bizottságot. A közgyűlés az autobus bizottságot megszüntette, meglévő üzemei mellé több nagy üzemet szerzett meg, azok személyzetét átvette szolgáltatába, megalkotta a műszaki bizottságot és mindeme nagyjelentőségű tények nincsenek beillesztve a város háztartásába, szervezetébe és nincsen rendezve az a viszony, amely a közüzemek és a törvényhatóság közt fennáll. De legfőképpen nincs szabályzat, a mely az üzemek vezetését irányítaná és nincs szabályzat, amely a műszaki bizottság jogkörét és kötelességeit körülírja. Az autobus felügyelő bizottság úgy képzelte a dolgot, hogy ő a város kereskedelmi vállalatának igazgatósága, de a miniszter ezt nem fogadta el, mert a tanács anyagi felelőssége, melyet a törvény szab meg, nem ruházható át senkire. A sok függő kérdést tehát rendezni kell és minthogy egy nagy bizottság nehezen tárgyal a tervezetet Szathmáry János bizottsági tag indítványára Zádor üzemigazgató elnöklésével kiküldött albizottságnak adták ki, amelynek tagjai: Just Ferenc, Koromzay Frigyes, Rozenberg Miksa dr., Szathmáry János és Zerkovitz Rudolf.

A bizottságot arra kérte ezután Szathmáry, hogy adjon néhány direktívát az albizottságnak, mert fontosnak tartja, hogy egy néhány elvi kérdés tisztázása által a munkálatokat megkönnyítsék. Szükséges, hogy az összes üzemek a város közüzemeinek nyilvánításának és más elnevezés ne legyen, szükséges, hogy az alkalmazottak hatásköre, amely a tervezetben roppant részletességgel mind a 16 kategóriát illetően meg van állapítva, csak több vonásaiban irassék körül, mert az a fontos, hogy az igazgató, annak helyettese és a közüzemeknél alkalmazandó mérnök feladatait, jelölje meg pontosan a szabályzat. A fődolog ugyanis az, hogy ne legyen sok állás és a kik állásban vannak, azt dolgozzák, amit az élet követel. Koromzay azt kívánja, hogy a közlekedési vállalat alkalmazottjaira vonatkozólag az albizottság a törvény által statuált szolgálati pragmatikát fogadja el és illessze a szabályrendeletbe. A bizottság mindeme szempontokat az albizottság figyelmébe ajánlotta.

A szabályrendelet-tervezet, mint említettük, a műszaki bizottság hatáskörének, a vá-

rosi üzemek vezetésére gyakorolható befolyásának, irányításának mértékét és kereteit is megállapítja. Ahogy ezt teszi, az nem találkozott Just bizottsági tag véleményével és ezért a következő nagyfontosságú kijelentéseket tette:

— Ujone vagyok a város ügyeiben és ezért felszólalásomat, ha torradalmi isü lesz, ne méltóztassék másnak tekinteni, mint jóakaratu törekvésnek, amelynek személyes tendenciája semmi irányban sem akar lenni. Azt látom, hogy a szabályrendelet-tervezetben a műszaki bizottság hatásköre is meg van állapítva, de nem helyesen, mert úgy tudom, hogy ez a bizottság például a mérnöki hivatal által ide terjesztett ügyekkel is foglalkozik, erről pedig a tervezetben nincs szó. Nem is tudom elképzelni egymás mellett az üzemigazgatást és a mérnöki hivatalt. Lehetetlenség olyan állapot, hogy az üzemigazgatás és a mérnöki teendők külön hivatalokból irányításának, holott ezek igen sokszor egymásra vannak utalva. Feltétlenül kell egy közös vezetés, mert nem egészséges állapot, hogy a műszaki ügyek adminisztrációja teljesen függetlenül és a tanácsban megfelelő képviselőt nélkül a levegőben lógjanak. Más, technikai kérdéseket a tanácsban felelősség mellett nem képviselhet, mint aki azoknak szakembere. Látom, hogy tárgyi és pénzügyi szempontok ezt talán lehetetlenné teszik, mert habár a gépüzemigazgató ur szerződését nem ismerem, de úgy tudom, hogy úgy is, mint a főmérnök ur véglegesítve vannak, tehát velük más megállapodás, mint a mai nem létesíthető. Azonban kijelenthetem, hogy a város, amelynek a jövőben nyolcvan százalékgig technikai feladatai lesznek, nem fejlődhetik, ha nem szervezünk egy erős tudásu emberrel betöltendő mondjuk, műszaki tanácsosi állást, aki a maga kezébe koncentrálja minden technikai vezetést és a tanácsnak is tagja lenne. Ezért boldogul más város, hogy a külföldről ne is szóljak, mert mint a teplitzi polgármester, Sigmund reichsrati képviselő mondta a parlamentben a kifizető prim-hegedűsök mellett — és ezalatt én az üzemigazgatót és a főmérnököt értem — a karmester nem lehet jogász. Műszaki embernek kell a vezetést vinnie, aki a széthúzó erőket egyesíti. Javítani kell a mai viszonyokon és azért ne vegye a bizottság, ha felforgató eszmékkel állok elő. Ez bizony 15 ezer korona kiadást jelentene a város háztartásában, de ez szükséges, mert másképp fejlődés nem képzelhető el.

A bizottság tagjai kivétel nélkül kijelentették, hogy szóról-szóra alá írják mind azt, amit Just elmondott. Szathmáry is hangsúlyozta, hogy nem most, de már évek óta foglalkoztatja a bizottságot ez a téma. Most azonban nincs a műszaki bizottságnak a közgyűléstől megbízatása arra, hogy ilven fontos és tulajdonképpen szervezési kérdést napirendre tűzzön. A bizottság mandátum az, hogy a közüzemek adminisztrációját megismerje. Azonban kijelenti, hogy ő, mint törvényhatósági bizottsági tag, legközelebb benyújt egy olyan értelmű indítványt, amelyet Just sürget.

A bizottság ezután úgy határozott, hogy az albizottság befátására bizza, vajjon a szabályrendeletben a műszaki bizottságról szóló részt benne hagyja-e, vagy pedig külön szabályzatot alkot róla. Mert, ha a Just által hangsúlyozott elveket megvalósítják, akkor meg kell előbb szüntetni az építési, közlekedési, város szabályozási és mindama többi bizottságot, amely elé a tanács műszaki és mérnöki ügyeket szokott áttenni.

Ezután az üzemigazgató bejelentette, hogy a vízmű telepen egy új kutat kell furatni. Rendkívül nagy hatással voltak a bizottságra Koromzay Frigyes következő kijelentései:

— Az igazgató ur bejelentésével kapcsolatosan — mondotta — figyelemzetnem kell a tisztelt bizottságot, hogy a vízvezeték kibővítése eminenter fontos és halaszthatatlan feladat. Ha nem lenne három esztendőn át olyan dus esőzés, akkor a vízvezeték már csődöt mondott volna. Csak az esőnek köszönhető, hogy a vízmű még el tudja látni a város szükségletét. A halogatás közveszélyes. Azt kérdelem, történtek-e ez ügyben intézkedések?

Az üzemigazgató megnyugtatta a bizottságot ezzel a kijelentésével, hogy a legközelebbi ülésre benyújtja a vízmű átalakításának terveit, amelyeken dolgozik. A gépek ma már nem képesek a szükségletet ellátni. A csőhálózat kiterjesztéséről a mérnöki hivattal folytat tárgyalásokat.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Genf. Gallieni hadügyminiszter a költségvetési bizottsággal közölte, hogy ama francia rokkantak száma, akikről az államnak kell gondoskodnia, egy millióra rug. a kárpótlást igénylő özvegyek és árvaik száma majdnem két millió.

London. Az ide érkezett francia miniszterek ma délelőtt az angol miniszteriumokban tanácskoztak, délután összeült a szövetségesek közös haditanácsa.

London. Hivatalos jelentés. Tizenhat repülőgépnök 17-én megtámadott Lesarsnál egy ellenséges élelmiszeri raktárt. Tetemes kárt okoztunk. Ma 19-én ismét légi harc volt, amelyben egy ellenséges repülő leszállásra kényszerítettünk. Mindkét napon több repülőnk elpusztult.

Szófia. A bolgár távirati iroda közli: Hivatalosan jelentik: a hó 18-án reggel nyolc órakor egy hosszónégy egységből álló ellenséges hajóraj jelent meg Dedeagacsnál és kilenc óra negyven perckor a hajók megkezdték a tüzelést a város és a környező magaslatok ellen. Délre a bombázást befejezték és a hajók visszatértek a nyílt tengerre. A bombázás emberéletben nem okozott kárt, csupán négy lö pusztult el. Ugyanezen nap egy tizenhat egységből álló hajóraj cirkált reggel nyolctól déli egy óráig a portolagosi öbölben. Délután egy óra öt perckor megkezdtek a Portolagos körüli maceslatok bombázását. A tüzelést csak öt óra húrmás perckor szakították meg és Tharos sziget irányában eltávoztak. Áldozat nincsen.

Lugano. Kavallában 12.000 franciát hajóztak ki.

Darinka fejedelemasszony.

(A montenegrói uralkodó család múltjából.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, január 20.

Montenegró egész modernségét és azt, hogy annyira, amennyire bele tudott illeszkedni az európai civilizáció kereteibe, H. Daniló fejedelemnek, Nikita elődjének köszönheti és feleségének, Darinka fejedelemnőnek, aki a nép jótevője volt.

II. Daniló volt az első, aki a montenegrói fejedelmek sorában önként lemondott a vladika egyházi fölényéről, amelyet a fekete hegyekben eddig az uralkodó töltött be. Daniló sikeresen fáradozott azon, hogy a vérbosszu és a rablógazdálkodás világát megszüntesse. Leghívebb segítője és élettársa volt Cuvikis Darinka, egy gazdag triezti kereskedő leánya, aki tizenöt éves korában lett a felesége, két évi ismeretség után. Az első dolga volt Darinkának Montenegróba érkezve, hogy levétesse a csatában megölt törökök levégött feleit, amelyek addig a klastromhegy tornván voltak feltűzve. Jól tudván, hogy kultúra nincs az országban, a fiatal Nikita herceggel együtt Párisba küldte tanulni mindazokat az ifjakat, kikről úgy vélte, hogy jövőben szerepük lesz az ország vezetésében.

Az ország asszonyait a gyümölcstermesztésre és a selvemhernyó tenyésztésre tanította. Politikai tekintetben is inkább Nyugat-Európa, mint Oroszország felé hajlott; jutalma ezért az lett, hogy később férje borzalmas halála után száműzték. Darinka öröködött az erkölcs és a rend fölött és szigorúan ügyelt arra, hogy az udvari etikettből legalább azt a keveset feltétlenül kövessék, amit szükségesnek tartott.

A nagyon szép és sok tekintetben zseniális asszony alig volt husz éves, mikor a sorsnak oly borzalmas csapása érte, amely a negyven elért magasságból úrra lelökte a mélybe. 1860. nyarán volt, mikor Danilo fejedelem és Darinka két éves Olga leánykájukkal az Adria partján, a Bocche di Cattaro mentén levő nyári lakukba mentek. Augusztus 13-án kirándultak Cattaróba és visszajövet, Danilo épen a csónakba akart szállni, mikor Thoso Kadits, a régi Radovic vladika-család leszármazottja, orvul lelötte. Ezzel bosszulta meg bátyja halálát, akit Danilo agyonlővetett. Kadits ezután testvérével együtt felkelést szervezett Danilo ellen, aki azonban azt leverte a Kadits száműzetésbe ment. Kadits száműzetésében bevárta a kedvező alkalmat és vérbosszút követelt el azon a fejedelmen, aki épen kiirtotta az országban a vérbosszu évszázados szokását. Három évig volt száműzetésben, míg megjött a várva-várt pillanat: lelötte a Danilót, aki néhány óra múlva, nagy kínok között meghalt. Darinka syalog követte a férje holttestét vívó kocsit Cetinjéig. A gyilkost Cattaróban felakasztották, ami a montenegróiak szerint a legmegszégyenítőbb halál.

Danilo utolsó akaratához képest, unokabocsa, Nikita lett ezután Montenegró fejedelem. Tizenhétéves volt ekkor az ifjú fejedelem és nagynénje, Darinka, az első években nagy segítségére volt, tanácsosai és tettei, az ország kormányzásában.

Oroszország ravasz módon biztosítási tudta magának Nikita atyjának, a régimódi Mirko vajdának a támogatását és elérték azt, hogy „az idegent”, aki Párisért és a nyugati kultúráért rajongott, elűzték az országból. Így taszi-

tották le Darinkát másodszor is a trónról. Velecebe vonult és egy millió forintnyi anyai vagyonát is elveszítette, mikor a Csuvikis-öcög megbukott III. Napoleon, majd annak bukása után Oroszország csekély évi járulékot juttatott neki, míg a cetinjei udvar, a kikötött 20.000 frank évi adókat, sohasem fizette ki. Montenegróba sohasem tért többé vissza, csak 1893-ban bekövetkezett halála után vitték el holttestét Cetinjébe, ahol eltemették. Montenegróban azért még ma is becsülik és tisztelik emléket és a leányvölgő dícsérettel illetik az asszonyt, ha azt mondják neki:

— Olyan vagy, mint Darinka.

H I R E K.

LEGÚJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

London. Az elsőházbán a vádlótelelezettség javaslataon módosítani akartak olyan értelemben, hogy az összes tizenhét évét elért fiatalemberekre kiterjesszék azt. Long államtitkár azonban Kitchener nevében kijelentette, hogy ez a kiterjesztés nem kívánatos mivel, hogy ha a nőknak bevonulnak, elérték azt a számot, melyet Kitchener kíván a mellyel a nemzet kivívhatja győzelmét.

Amsterdam. A monarchia Korfuban elfogott konzulát, Édít ma szabadon bocsátották.

Amsterdam. A holland kikötőket fenyegető angol blokádnak ellen fogantatandó óvintézkedések megbeszélése céljából az összes minisztereket és pártvezéreket Hágába konferenciára hívták egybe.

Rotterdam. Lloyd Georg a munkásszövetséggel közölte a kormány nevében, hogy a véderőtelelezettségről szóló törvény a bányaiiparmunkásokra nem terjed ki.

Bern. Athénből jelentik: A helyzet normális. A javosság nyugodt. A király, a miniszterek, a központi hatalmak követel a városban időznek. Az ellenkező híresztelések nem felelnek meg a valóságnak.

— Ferdinánd király — osztrák-magyar tábornagy. Bécsből jelentik: Királyunk Ferdinánd bolgár királynak az osztrák-magyar tábornagvi méltóságot adományozta. Lónyay gróf gárdakapitány, a hó 17-én nyújtotta át Ferdinánd királynak az erre vonatkozó legfelsőbb kéziratot.

— Vaskoronarenddel kitüntetett aradi honvédfőhadnagy. Ritka és nagy királyi elismerésben részesült a gyalui honvédek egyik vitéz tisztje. Ebner Béla gyalui 2. honvéd gyalogezredbeli főhadnagy, Görznel századával, amelynek létszáma már nem volt az eredeti a nagy veszteségek következtében, két zászlóalj olasz gyalogságnak a támadását sikeresen visszaverte megtögyatkozott csatával és az ellenség által rövid időre elfoglalt kisebb árok részeket, a parancsnoksága alatt álló századával visszafoglalta. Ezen hőstetteért őfelsége a III. oszt. hadi ékiteményes vaskorona renddel tüntette ki. Ebner azonkívül a III. oszt. katonai érdemkeresztnek is a tulajdonosa, amelyet az első leberségi csatában tanúsított vitézségéért kapott. Ebner Aradról 1914. augusztusában a 2. honvéd gyalogezred III. zászlóaljának tábori alakulatával, mint segédtest: indult el az északi harotérre.

— Vilmos császár bolgár rendjele. Nisból jelentik: Vilmos császár Boris bolgár trónörökösnek a Fekete sas-rendet adományozta a nyakláncal, Cirill herceget egyik német huszárezredbe a la snite kinevezte. Ferdinánd bolgár király a német császárnak a katonai érdemrend nagykeresztjét, Falkenbayn és Mackensen tábornagynak a rend elsőosztályát adományozta.

— Az osztrák kereskedelmi miniszter tanácskozásai. Budapestről jelentik: Spitzmüller Sándor osztrák kereskedelmi miniszter ma Budapestre érkezett. Tolosky János és Harkányi János báró miniszterekkel tanácskozott és este visszautazott Bécsbe.

— Közveteszik a szerb fogságból szabadult katonáink névsorát. Bécsből jelentik: Az a bizottság, amely a Szerbiában elfogott és kiszabadult hadifoglyaink támogatására alakult, miután számos felszabadított hadifoglyunkat kutatta fel és gyógykezelésükről gondoskodott, valamint a szükségességgel ellátta azokat, visszatért Üszkübből, magával hozván a hadifoglyokat. Névsorukat a napokban nyilvánosságra hozzák.

— Az ötvenöt évesek hadiszolgáltatása. Budapestről jelentik: A holnapi hivatalos líptan megjelenik a hadiszolgáltatási korhatárnak ötvenöt évig való kiterjesztéséről szóló törvény.

— Szerb menekültek Svájcban. Chiasso-ból jelentik: Naponként érkeznek ide szerb menekültek, akik Svájc belső részei felé igyekeznek. Mindazok, akik Albánián át voltak kénytelenek utazni, a szenvedések és veszélyek egész sorát beszélik el. A hadsereg ama kis része, amely megmenekült és Albánián át az Adria partjára jutott, szintén végtelenül sokat szenvedett és egészen kimerült. A szerb katonák közül az intelligensebbeket Albániából elbocsátották és azt tanácsolták nekik, hogy utazzanak a semleges külföldre. A menekültek nagy része Svájc felé utazott és különösen Svájc nyugati részében telepedtek le.

— Halálozás. Arad talán ledrégább urasszonya, a még mindig jó emlékezetben élő hírneves orvos özvegye, dr. Schönfeld Lipótné halt meg tegnap 93 éves korában. A matrona a negyvenes években nemcsak családja és férje révén, de nagy műveltsége, jótékonyága és mit talán nem utolsó helyen kellett volna említeni, szépsége által is, a legjobb társaságok szívesen látott kedvelt tagja volt. A híres Hirschl-család sarja, Hirschl Mózes unokája volt az elhunyt matrona, aki összesen három napig gyengélkedett, tegnap délelőtt még megitta rendes kávéját és egyetlen életben levő huga jelentésében, ki ugyancsak 82 éves már, szépen elszenderedett. Összegyűjtött vagyonkájának nagyrészt jótékony intézményeinknek hagyományozta. Penteken délután 1/3 órakor temetik Szent István-utca 4. szám alatti lakásáról.

— Jön a Balkán-gyapju. Budapestről jelentik: Néhány hét óta a Balkánról nagyobb gyapjuszállományok érkeztek, amelyeket a fonódók és szövődők már munkába is vettek. Az eddigi transzport 150.000 waggon, ami ugyan nem fedezi az egész szükségletet, de mégis jelentékeny könnyebbség. Egyidejűleg tovább folynak a kísérletezések a csalánból készült fahérművekben és habár a vélemények erről meglehetősen eltérők, mégis kilátás van arra, hogy könnyebbséget fog előidézni.

— A vak katonáknak. Höhn Rudolf 20 koronát küldött az Aradi Közlönyhöz a vak katonák számára. Az összeget rendezetési helyére juttatjuk.

nak, a volt konstantinápolyi nagykövet övegyének.

Felszálltak a vonatra, végig járom a kocsi-
kat. Az összes hátkocsikat lefoglalták, ötven
személy indult el Konstantinápolyból. Az ét-
kező-teremben német, magyar, bolgár és török
tisztok egyes csoportokban ülnek.

Az egyik német kalanszár következőket
mesélte el a Balkán-vonatról utjóról.

— Konstantinápolyba látván este két óra-
kor érkezünk meg. Gyönyörű volt a fogadta-
tás. A pályaudvar fel volt oltatva és annyian
váltak ott, hogy mozogásig tartottak. Igaz-
án felkészítő látvány volt. Kedden 12 órakor in-
dultunk el. Ötven utasunk van, több helyünk
nincs is. A vonat, mint ismeretes, hatvan óra
sített teszi meg az utat, ami ötven kilométeres
sebességet jelent.

A múltból órák kősznek az az oka, hogy
Nis és Belgrád között csak nagyon lassan ha-
ladhattunk. A sok felrobbantott hidat csak
most hozzák rendbe, a munka még mindenütt
folyik...

... A mozdony sipol. Az utasok visszasi-
nek a kocsiába.

A másik sínen befut egy vonat. Diákok,
kisebnyok, parasztaaszonyok a környékről,
mind megállnak egy pillanatra és csodálkozá-
nézik a gyönyörű vonatot.

— Ez volt Konstantinápolyban, de Nisben
is! — mondja egy kis diák.

Orosz foglyok közpádnak. Seprés és kenő
a kezükben. Sítájkák a vonatról ablakait, végig-
söprik a kocsiakat. Még néhány pere, azán
tovarobag a büszke vonatot Berlin felé...

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Turista-Egyesület választ-
mánya január 24-én, hétfőn este fél 6 órakor
saját helyiségében év záró ülést tart, melyre a
tagok az uton tisztelettel meghívotnak és ké-
retnek, hogy a tárgy fontosságánál fogva mi-
nél nagyobb számban megjelenjen szivesked-
jenek. Az Aradi Turista-Egyesület elnöksége.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1916. évi január 21-én:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Rajnai Gábor vendégfelléptével:

Palika.

Színmű 3 felvonásban.

Kedzete este fél 8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

AKI a világháború eseményeiről
hiteles, alapos,
gyors és pontos
tudósításban kíván értesülni, rendelje meg

Az Aradi Közlöny-t,

mely Magyarország legkedveltebb, leg-
elterjedtebb vidéki napilapja és közle-
ményeinek érdekessége, valamint hábo-
rus híreinek megbízhatósága révén a
legolvasottabb ujság.

Az Aradi Közlöny-t

a közönség minden rétege olvassa.
épen ezért egyben a legjobb hirdetési
organum is.

Az Aradi Közlöny

mindenkorá köpeti hű olvasóját.

A kiadóhivatal bevonult előfizetőinek,
a tábori postán pontosan utána küldi
az Aradi Közlöny-t.

Tessék mutatványszámot kérni!

APOLLO SZÍNHÁZ.

1916. január hó 21., 22., 23-án,
pénteken, szombaton és vasárnap

1
2
3
4
5
6
7
8
9

UJJU EMBER

Detektívtörténet 5 felvonásban.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

A szájüreg desinfiálásánál, valamint a torokbetegséget előidéző

bacilluskok előlészénél, amely különösen gyermekeknel rendki-
vált fontossággal bír, mint feltűnően hatásos szer, sehohsem
nélkülözhető a **Formodor tablettá.**

Egy éveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreg desinfiálja, utólze
igen kellemes. Ara egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

Fejtorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a vi-
lághírű „Krovil“ korpa-
kenőca.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek áhárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

A szépségápolás titka a használandó
széplítőszeres helyes megválasz-
tásán! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail erémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fill-
lér. 1 tégely orém 1 korona.

Színes arceporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testezin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Uraságok és kereskedők figyelmébe!

Munkások és hadifoglyok részére ajánlok egy nagymennyiségű raktáron levő árut. Amíg a készlet tart, a következő olcsó árban számítom nagyobb vételeknél: 517

- 500 drb posztó Mikádó, szőrme gallérral, melegen bélelve... Kor. 25.—
500 drb meleg vattás télikabát ... Kor. 15.—
1000 drb meleg pantalon nadrág ... Kor. 7.—
1000 drb meleg téli trikó ing... Kor. 5.—
1000 drb meleg téli trikó nadrág ... Kor. 5.—
100 drb meleg téli britses nadrág... Kor. 10.—
1000 pár komisz ing és lábravaió, párja ... Kor. 6.—
500 pár erős munkás bakkanos patkóval és szeges talppal, párja ... Kor. 25.—

Nagyobb mennyiségű munkásruhát kívánatra méret után is készítek bármely minőség és mennyiségben. Ne mulassza el senki ezen alkalmi vételt, mert ezen árért később nem lesz kapható

HERZFELD GYULA ruhakereskedőnél, Asztalos Sándor-ú.

ad 1—1916.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszternek alábbi rendelkezését szoros mihezértás és alkalmazkodás végett ezúton hozzuk városunk lakosságának tudomására. A m. kir. honvédelmi miniszter 19267/eln. 20. b. 1915. számú rendelete, a 18462/eln. 20. b. 1915. számú rendelettel hadicélokra igénybevett fémtárgyak részbeni beszoállítására tárgyában. A múlt évi szeptember hó 25-ről 18462/eln. 20. b. 1915. szám alatt kelt rendelettel hadicélokra igénybevevők kijelentett fémtárgyak beszoállítására tekintetében további intézkedésig ezennel a következőket rendelem:

- 1. §. Az olyan iparosok és kereskedők, akik a bevezetésben említett rendelet 1. §-ában felsorolt tárgyakat:
1. főző edények (főző, beforzó és fagyitájkészítő üstök, fazekak, ábasok, serpenyők, kannák, süttők, formák, stb.), egyszerű asztali készletek (hűtők, tálak, tálcaék, gyertyatartók, a hasonló (vörösréz) még ha órozva, vagy más fémekkel csupán bevonva vannak is.)
2. az 1. pont alatt felsorolt tárgyak tiszta nikkeiből, kivéve a szerevényes áruk (Gürtlewaren) így különösen leveses tálak, kannák, sziták, mártáseszközök, főzelékes tálak;
3. konyhaszerek (mozsarak, mozsártörők, habütők, egyszerű öntött sárgaréz gyertyatartók, vasalók, tálcaék és hasonló) sárgaréz)
4. mosóüstök, a tűzhelyekre beépített vízmeligítő, egyszerű víztartók, fürdőkádak, vörösréz)
(még ha órozva, vagy más fémekkel csupán bevonva vannak is);
5. gyümölcs befőző (lekvár üstök vörösréz) és sárgaréz)
amennyiben nem gyári jellegű üzemekhez tartoznak;
6. egyszerű parázstartók és kályhaelőtételek, vörösréz) és sárgaréz)
bronz) és tombak)
7. fél kilogrammos és ennél nehezebb sárgaréz súlyok;
8. egyszerű függönyrudak (csövek) és tartók, szőnyegfogantyú és védőrudak (csövek) sárgaréz) és amennyiben könnyen leszerelhetők és betétük nincsen, vagy könnyen eltávolíthatók.
Vörösréz) és sárgaréz) tombak) bronz) és nikkel) bevonó vagy lemezelt olyan tárgyakra, amelyek lényegükben más anyagból készültek, az igénybevétel nem terjed ki és azokat nem kell beszoállítani, előállítani, avagy azokkal kereskedők kötelesek egyelőre az e tárgyakból raktáron levő készletük egyharmadrészét beszoállítani.
2. §. A szállodás-, vendéglős- és kávéipar, ugyancsak a sütő- és cukraszopar körébe tartozó vállalatok, továbbá az olyan egyesületek, amelyek ételket és itlokat szolgáltatók ki, kivéve a kimondottan jötekonycélt szolgálókat, kötelesek egyelőre az alább felsorolt fémtárgyakból való készletük felét beszoállítani:
1. főzőedényeket (főző, beforzó és fagyitájkészítő üstök, fazekak, ábasok, serpenyők, kannák, süttőformák és hasonló), egyszerű asztali készletek (hűtők, tálak, tálcaék, gyertyatartók s hasonló) vörösréz) (még ha órozva vagy más fémekkel csupán bevonva vannak is;
2) az 1. pont alatt felsorolt tárgyakat tiszta nikkeiből, kivéve a szerevényes árukat: (Gürtlewaren) mint például leveses tálak, kannák, sziták, mártás eszközök, főzelékes tálak és hasonló;
3. konyhaszereket (mozsarak, mozsártörők, habütők, egyszerű, öntött sárgaréz gyertyatartók, vasalók, tálcaék és hasonló) sárgaréz)
4. gyümölcs befőző (lekvár) üstöket vörösréz) és sárgaréz)
5. egyszerű parázstartókat és kályha előtételeket vörösréz) és sárgaréz)
6. fél kilogrammos és ennél nehezebb súlyokat sárgaréz)
3. §. Az itt elrendelték szerint kötelezettek birtokában levő és hadicélokra igénybevett fémtárgyaknak beszoállítás alá eső egyharmad részét, illetőleg fele részét minden egyes fémre nézve, az egyes fémekből meglévő tárgyak súlya alapján keli kiszámítani, a súly határán belül a birtokosnak szabadságában áll a beszoállítandó tárgyakat kiválasztani.
4. §. A beszoállítás ideje, helye és módozatai közbírré fognak ítélni.
5. §. A folyó évi 18462/eln. 20. b. 1915. szám alatt kelt rendelettel hadicélokra igénybevevők kijelentett fémtárgyak valamennyi birtokosa, ezeket a tárgyakat a folyó évi november hó 30 áról 17709/eln. 20. b. 1915. szám alatt kelt rendelettel kitűzött határ-

időn, tehát az 1916. évi január hó 31-én túl is, egészen az azok beszoállítására kitűzendő napot megelőző napig továbbra is szabad kézből eladhatja a „Magyar szent korona országainak fémközpontja részvénytársaság”-nak, valamint az általa megbízott kereskedőknek.

6. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát Szlavonországra is kiterjed. Budapest, 1915. évi december hó 29 én. B. H. Hazai Samu s. k., m. kir. honvédelmi miniszter.

Felhívjuk a fenti rendelet 1. és 2. §-ában megnevezetteket, hogy a rendelkezések mindenben eleget tegyenek, mert az az ellen vétők 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntetve lenni.

Arad sz. kir. város tanácsától 1916. évi január hó 8-án.

A városi tanács.

ARADI NYOMDA R. T. ARAD, József főherceg-ut 22. szám. TELEFON 151. SZ.

A nyomda

készít mindentféle üzleti és egyéb nyomtatványt és pedig: levélpapírt, árjegyzéket, valamint: borítékot, levelezőlapot, eljegyzési értesítőt, számlát, továbbá: esküvői meghívót, memorandumot, falragaszt, névjegyet, jegyzéket, röplapot, gyászjelentést, cégkártyát, könyvet, belépti jegyet, stb. izléses és csinos kivitelben, méltányos árban.

A könyvkötészet

elvéllal a szakmába vágó munkát olcsó és jó kiállításban.

Jó anyák, gondos szülők legjobban cselekszenek, ha gyermeküknek átlátszó, kollémes ízű, mindig friss: Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

Fagydagánatok

elmulasztására, fagy viszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.” Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete v. barna Hajfestő Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni.

a „Melogen”. Ara 2 korona

Szőrvesztő-Depilator. El kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrcélt aron, nyakon vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona

A fenti szernek kap Hájós Arpád győztes hatók a készleténél ARAD, Andrassy-tér 12. sz. Alapított 1866. évben az Aradmegyei Közkórház számára

